

TORGU TEATAJA

NR 102

JÄMAJA KIHELKONNA KUULEHT

SEPTEMBER 2026

Tere

Augusti kuu lõpetab muinastulede öö ja septembrit alustab teadmistepäev. Need on märgilise tähtsusega päevad, mida võib tähistada koos suurema või väiksema seltskonnaga, aga ka üksi saab mõelda nende tähtsuse üle. 1. septembril oleme ise läinud kooli ja saatnud kooli lapsi, aga sel päeval võiks igatahes mõelda veel mõnele võimalusele, kuidas uusi teadmisi omandada. Kunagi ei ole hilja õppida- ilusat õppeaasta algust kõigile!

Põgus tagasivaade sumedale augustikuule. Mtü Öbesuru eestvõttel toimusid maalimispäevad Sörves ja nende kokkuvõtteks sai kokku kena näitus. Näituse pidulik avamine oli Torgu Kogukonnamajas 6. augustil. Näitus oli värviküllane ja helge ning andis julgust igale vaatajale panna proovile oma sisemine laps ja lihtsalt maalida- meis kõigis on palju varjatud andeid.

Suur loodus ise korraldas 12.augusti õhtul huvitava vaatamängu- päikesevarjutuse. Õnneks oli ilm ilus ja seega ilmaime vaadeldav! Ohessaare kohviku tublid perenaised kutsusid kõiki enda ilusasse õue ja kostitasid kookide ning muu hea-paremaga, sedasi koos oli väga meeleolukas vaatlus õhtu.

20. augustil täitis 35 aastat Eesti iseseisvus taastamisest, tähistasime seda toreda retkega Viieristi matkarajal. Tänud Saaremaa Spordiliit ja Mtü Öbesuru!

20. augustil oli väga tähtis päev Torgu Vabatahtlikul Päästekomandol, nad esitlesid oma uut ATV siseturvalisuse perepäeval Kuressaares. Väga tublid, et meie päästekomando kirjutas KÜSK projekti ja sai rahastuse, selline masin annab juurde oluliselt võimekust maastikul tegutseda ja mitmesuguseid ülesandeid täita.

Veidi ka reklaami ette vaatavalt. 20. septembril on oodata kontserti Päästlase majas. Sügisel saab liituda toolijooga grupiga. Septembris alustame tervisepäevadega. Esimesel korral 23. septembril kell 17.00 tuleb Torgu Kogukonnamajja esinema lektor, füsioterapeut Raili Sepp (Kuressaare Haiglast). Ta räägib liikumise ja liigutamise tähtsusest iseenda tervise hoidmisel. Näidatakse ka ette lihtsaid harjutusi, mida igaüks saab kodus teha. Kellel on kohale tulemiseks vaja transpordi abi palun kirjutage või helistage mulle (mari.kubarsepp@saaremaavald.ee 53409472).

Sügislaadani on veel palju aega aga reklaamin ikka, et oleks hea plaani pidada. Seekord tuleb laat oktoobri teisel nädalavahetusel. Plaan on teha veidi suuremalt, kui varem, pakkuda võimalust osaleda töötubades, kutsuda külla Salme Vallateater, loodame taastada hoidistekonkursi ja kohviku traditsiooni, pakkuda kohale tulemiseks transporti, kuidas kõik täpsemalt saab olema sellest edaspidi.

Päikest ka septembris!

Mari Kübarsepp

Torgu vabatahtlik päästekomando sai ATV.

Torgu vabatahtlik päästekomando sai Kodanikuühiskonna Sihtkapitali Arenguhüppe taotlusvoorst toetust arendamaks pääste - ja otsinguvõimekust maastikul.

Projekti raames soetati ATV koos kustutussüsteemiga ning haagis, millega vedada ATV-d ning samuti saab selle sama haagise panna ka ATV järgi. Kustutussüsteem koosneb madalsurvepumbast, kõrgsurvepesurist ning 105l veepaagist. Madalsurvepump võimaldab paaki täita igast veekogust ning kustutamine toimub läbi survepesuri. Lisaks on paigaldatud masinale ka vilkurid ning töötuled.

Seega nüüd on olemas Torgu vabatahtlikel lisaks põhiautole ka võimekus reageerida maastikul ning vajadusel olla kaasatud ka otsingutele ja logistikatöödele, näiteks kriisiolukordades.

Torgu vabatahtlike selts tänab Torgu osavallakogu, kes toetasid projekti vajalikkust.

Torgu kuningriigi 34ndast tegevusaastast

Septembris täitub 34 aastat päevast, mil Torgu kuningriigi idee esmakordselt Eesti laiema avalikkuse ette jõudis. Sellega tõmmati üldsuse tähelepanu uskumatule kurioosumile - et 30.07.1992 jõustus Eesti valdade taastamiseks mõeldud haldusreform, mille teksti kohaselt varasema Torgu valla maad ei olnudki puht-juriidilises mõttes enam osaks Eesti Vabariigi haldusterritooriumist. Riigist bürokraatlike jukerduste tõttu välja unustatud tagasõrulased kaotasid omad põhiseaduslikud õigused, võimalused normaalseks asjaajamiseks algatatud omandireformis jne. Torgu valla taastamise nimel pikalt tegutsenud Hänga Leevil ning tema mõttekaaslastel tuli idee kuulutada protestiks välja omaenda kuningriik, mis kõigest hoolimata kehtestaks Torgus Eesti seadusandluse ja liituks siis Eestiga, kui selle konföderatiivne osa. Ühest küljest nagu kena nali aga teisest küljest geniaalne viis tõmmata tähelepanu väga tõsisele probleemile ning kaitsta sõrulaste põhiseaduslikke õigusi.

Nii avaldaski Sõrve Taastamise ja Arendamise Selts 4. septembril 1992 Maalehes avaliku kirja, millest sai ühtlasi Torgus asuva kuningriigi kirjalik esmamainimine. Kirjas pöörduiti toonase "Sõltumatute kuningriiklaste" partei ühe tuntuima liikme, meedias populaarsust kogunud Kirill Teiteri poole, kutsudes teda pretendeerima uhiuue kuningriigi troonile. Neli päeva hiljem andis tulevane Torgu kuningas Kirill I oma nõusolekust teada avalikus vastuses, mis ilmus ajalehes Esmaspäev. Ning äkitselt ei olnudki Sõrve enam unustatud ääremaa. Korraga teadis iga eestlane, mis või kus on Torgu ja üsna pea levis kõmu uuest kuningriigist ka välismaailma.

Kuningriigi põhiülesanded on selle algusest peale üldjoontes samad olnud:

- 1) Seista sõrulaste huvide eest küsimustes, mille osas ei ole saadud abi kohalikult omavalitsuselt ega riigilt;
- 2) Aidata sõrulastel ära tunda iseendi, oma ajaloo, kohaliku kultuuri ning koduse maanurga erilisust;
- 3) Kasutada kuningriigi kuvandit Sõrvemaa kui turismisihtkoha üleilmse tuntuse arendamiseks.

Paljude sõrulaste tegevuse ning toetuse najal on kuningriik saanud oma põhiülesannetega jätkuvalt tegeleda ka septembris lõppeval 34 tegutsemisaastal:

*Et hoida Sörve randasid hiigel-tuuletööstuspargiks muutmise eest ja Sörve väärtuslikumaid metsasid lageraiete eest, jätkas kuningriik kohtuasju eraldi selle jaoks loodud Saare Rannarahva Seltsi kaudu. Rahva annetuste toel telliti Rootsi teadlastelt uuring plaanitava tuugenipargi võimaliku infrahelimõju ja selle ulatuse kohta, et seda kasutada tõendusmaterjalina kohtuvaidluses;

*Loodi fond Jämaja kiriku katuse remondiks (Peeter Vähi fondi, kontole EE081010012006248226 saab jätkuvalt annetusi teha - märksõnaks „Kiriku katuseremont“, saajaks EELK Jämaja kogudus);

*Võõrustati Eesti Kultuuriseltside Liidu suvekooli, kus kolmel päeva jooksul osales 77 esindajat 24st Eesti kultuuriseltsist - kokku kuuest erinevast riigist, kuhu võeti kaasa teadmised Sörvemaast ja Torgu kuningriigist;

*Taastati lagunenud kiviaia osa Jämaja kalmistu kagunurgas, Kirill I mälestuskivi juures;

*Oli Kuningriigi kord korraldada hulga aastaid kestnud "nelja rahva mäng" - Liivimaa, Haanjamaa, Setomaa ja Sörvema esindajate kokkusaamist, kus arutlusteemaks pisirahvaste ellujäämisvõimalused;

*Säärele Leo Filippovi vedamisel rajatud kuningriigi Mälestussalu laienes mitme delegatsiooni puu võrra ning koos Leedu sõsarühinguga siin olnud Murtud Rukkilille Ühing annetas kuningriigile tänutäheks mälestusmedali;

*Lisaks erinevate kontsertide, konkursside, rituaalide jms avalike ürituste korraldamised, auaadressid Salmel kooliteed alustavatele õpilastele, autasud Sörve suurematele spordivõistlustele, kuningriiki ja Sörvet tutvustavad tv- ning raadiosaated, filmid ja videod erinevates keeltes , välisriikidesse kuningriigi aukonsulite kinnitamine, sörvekeelse mälestusraamatu väljaandmine, veebilehe ülalpidamine, uute postmarkide ja müntide väljaandmine, kulude katteks meenete tegemine ning müümine jne.

Suur tänu teile, kuningas Kristian I, Kuningriigi Seltsi liikmed, Torgu teenuspunkti töötajad, Sörvema Pärimuse Selts, Sörve Tuletornilinnak ning kõik sörulased, tänu kelle tegutsemisele ja toetusele on kuningriigi töö jätkuda saanud. Kuni kuningriik sörulaste südameis edasi elab, on see hävimatu!

ELAGU SÖRULASED! ELAGU KUNINGRIIK! ELAGU KUNINGAS!

Tere kõigile!

Alustame 2. septembril kell 17.00 Kogukonnamajas väikese võimlemisega. Selline liigutamine sobib kõigile. Peamiselt teeme harjutusi toolil istudes või toolile toetudes. Meid juhendab Kadi Labo. Kutsume endaga koos liigutama kõiki, sõltumata vanusest ja soost.

Igasugune liikumine, ka kerge kehaline aktiivsus tuleb tervisele kasuks ka siis, kui liikumisvõime on piiratud. Oleme seda kogenud ja näinud positiivseid muutusi.

Ka meditsiin kinnitab, et regulaarne liikumine on igas vanuses positiivselt seotud vaimse tervise ja elukvaliteediga, enesehinnangu ja psühholoogilise heaoluga ning avaldab positiivset mõju enesetundele.

Kehalise aktiivsuse toetamiseks ja funktsionaalse võimekuse säilitamiseks on jõu-, tasakaalu ja venitusharjutused olulised kõigi täiskasvanute jaoks, kuid eriti olulised just vanemaealistele. Nii venitus- kui tasakaaluharjutused toetavad üldist tervist, ennetades vigastuste tekkimist kukkumisel ning aitavad kehal püsida tugev ja paindlik igas vanuses.

Kohtumiseni!
Epp Petrov

Jämaja kiriku kogudus saab uue õpetaja

Õp. Anu Konks, kes kolm aastakümnet ustavalt Jämaja kogudust teeninud, kannab alates 16. augustist väarikat nime "õpetaja emeeritus". Kuni uue õpetaja valimiseni täidab Konsistooriumi otsuse järgi koguduse õpetaja ülesandeid praostkonna vikaarõpetaja Aile Nikolajevski (tel. 502 6043 e-post: aile.nikolajevski@eelk.ee)

Jämaja koguduse uue õpetaja ametikohale kandideerimiseks on peapiiskopi luba kahel kandidaadil - õp. Aile Nikolajevskil ja õp. Algur Kaermal. Ametliku proovijumalateenistuse peab õp. Aile Nikolajevski 30.08 ja õp. Algur Kaerma 06.09. Prooviteeteenistuse järel saab kandidaadile küsimusi esitada ning kõneleda koguduse elust ja tulevikust.

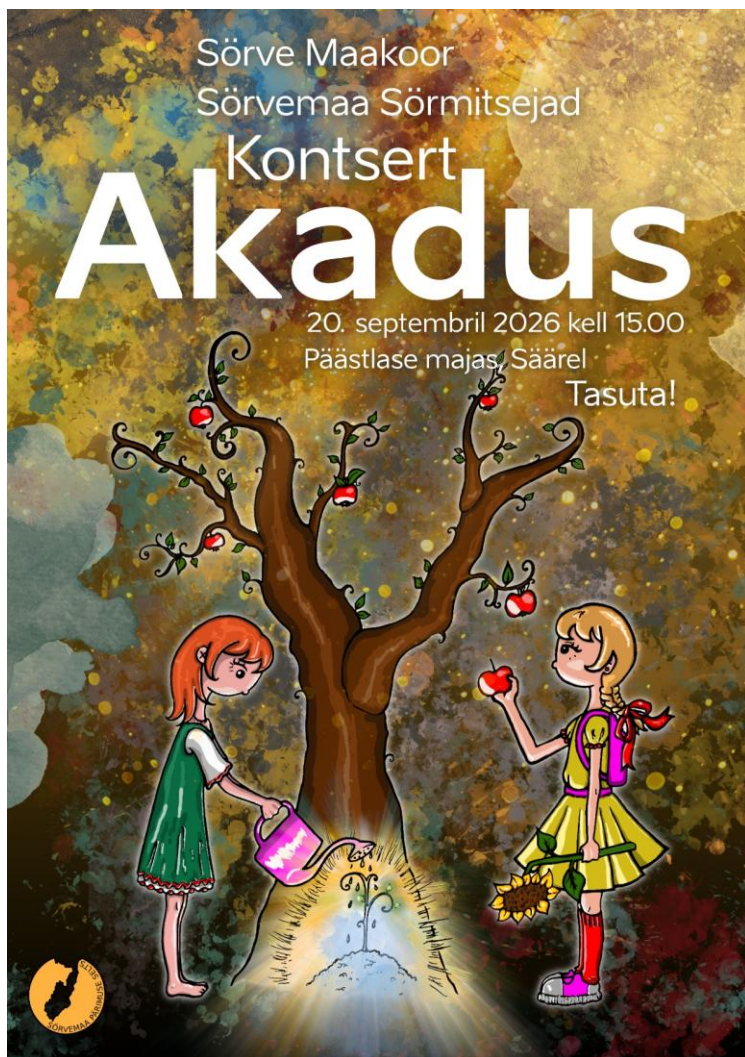
Õpetaja valimised toimuvad 20.09 ning hääletamisõigus on koguduse nõukogu liikmetel. Vastavalt EELK Kirikuseadustikule kutsub valimiskoosoleku kokku ja juhatab seda praost. Seega peab 20.09 jumalateenistuse praost Rene Reinsoo.

Kirikuseadustiku alusel on emerituuris oleval vaimulikul õigus pidada jumalateenistusi ja talitusi kokkuleppel kohaliku vastutava vaimulikuga. Seega vaimulikutöös saab õp. emeeritus Anu Konks loodetavasti abiks olla veel pikka aega ning soovin talle kogu südamest selleks tervist, rõõmu ja õnnistust.

Samu häid soove ka praegu õpetaja ülesandeid täitvale Aile Nikolajevskile.

Sõrvemaa rahvale kaunist suvelõppu ning Jumala õnnistust soovides

Rene Reinsoo
EELK Saarte praost

Laupäeva, 26. septembril kl 12 armulauaga
 Sörve mälupäeva jumalateenistus Jämaja kirikus,
 teenib Anu Konks, musitseerib Jaan Vaidla.

Pühapäev, 30. augustil
 kl 11 jumalateenistus
 Jämaja kirikus

(Jämaja uue õpetaja-kandidaadi
 Aile Nikolajevski ametlik
 proovijumalateenistus, misjärel on
 võimalus nii tema kui teise kandidaadi
 Algur Kaermaga tutvuda ja kõneleda)

Pühapäev, 06. septembril
 kl 11 jumalateenistus
 Jämaja kirikus

(Jämaja uue õpetaja-kandidaadi Algur
 Kaerma ametlik proovijumalateenistus,
 misjärel on võimalus nii tema kui teise
 kandidaadi Aile Nikolajevskiga tutvuda
 ja kõneleda)

Pühapäev, 20. septembril
 kl 11 jumalateenistus
 Jämaja kirikus

(praost Rene Reinsoo), misjärel
 valib Jämaja koguduse nõukogu kahe
 kandidaadi hulgast uue õpetaja Jämaja
 kogudusele (kellest saab ka
 hooldajaõpetaja Anseküla kogudusele)

Südamlik kaastunne lähedastele

†

Asta Põtko

(Ohessaare)

12.06.1933 – 06.08.202

Torgu osavallakogu ja teenuskeskus

Torgu raamatukogu on avatud:

E-N 8.00 – 16.00

R 8.00 – 15.00

Raamatukogu on suletud
07. september kuni 13. september.

Olen korralisel puhkusel.

30. septembril on koolitus ja raamatukogu on suletud.

23.septembril kell 17.00 on
Kogukonnamajas kohtumine füsioterapeut
Raili Sepaga (Kuressaare Haiglast),
kes räägib ja näitab, kuidas liikumise ja liigutamise
abil oma tervist hoida.

Müüa metalli treipink.
Tel. 51988978

Lõhutud ahju- ja pliidipuude müük
OÜ Puu & Muu

Tel - 5348 2018
Sulev

Korstnapühkija tellimine sõrulastele
erisoodustusega telefonil 56612012;

Marko

Õnnitleme sünnipäevalapsi!

04.09	Dagmar Trubetski	Mässa küla	Mässa – Aadu	77
05.09	Väino Pendis	Ohessaare küla	Jaandi	85
05.09	Loreta Tolmatševa	Kaunispe küla	Kaldamäe	78
08.09	Luule Lahe	Mässa küla	Münti	78
14.09	Urmas Ait	Kaavi küla	Sepa	65
17.09	Eldur Seegel	Lindmetsa küla	Tigade	77
21.09	Veera Mai	Türju küla	Jõnni	92
28.09	Valdur Suurik	Türju küla	Rummu	85
28.09	Riina Laaster	Tammuna küla	Pulga	55
29.09	Johan Heinmaa	Läbara küla	Vaheniidi	78
29.09	Mairold Leht	Jämaja küla	Ausi	70
30.09	Liilia Tiitson	lide küla	Uue-Maja	75

Loe Saaremaa Teatajat, Torgu Teatajat ja teisi piirkonnalehti tasuta Saaremaa valla kodulehel:
www.saaremaavald.ee/vallaleht.

Torgu teenuskeskus on avatud E, T, N kell 8.00-16.30; K kell 8.00-18.00; R kell 8.00-15.00. Saaremaa valla koduleht:
www.saaremaavald.ee.

Oma ettepanekud, lugejaküsimused ja kaastööd piirkonnalehte saata (enne 25. kuupäeva):
mari.kubarsepp@saaremaavald.ee, +372 452 5163.